

Sprawa C-177/20**Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym****Data wpływu:**

7 kwietnia 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (sąd administracyjny i pracy w Győr, Węgry)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

6 marca 2020 r.

Strona skarżąca:

„Grossmania” Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Kft.

Strona przeciwna:

Vas Megyei Kormányhivatal (oddział administracji rządowej komitatu Vas)

[...]

Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (sąd administracyjny i pracy w Győr, Węgry), w postępowaniu wszczętym przez spółkę „Grossmania” Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Kft. ([...] Lukácsháza, Węgry), strona skarżąca [...], przeciwko Vas Megyei Kormányhivatal (oddziałowi administracji rządowej komitatu Vas) ([...] Szombathely, Węgry), stronie przeciwnej [...], dotyczącym sporu w zakresie czynności prawnych dotyczących gruntów, wydał następujące

Postanowienie

Na podstawie art 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej sąd odsyłający [...] zwraca się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z następującym pytaniem prejudycjalnym:

Czy art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że jeżeli w orzeczeniu wydanym w postępowaniu prejudycjalnym Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził niezgodność przepisu

prawa państwa członkowskiego z prawem Unii, to przepis ten nie może być również stosowany w późniejszych krajowych postępowaniach administracyjnych lub sądowych, niezależnie od tego, że okoliczności faktyczne w takim późniejszym postępowaniu nie są całkowicie identyczne z okolicznościami wcześniejszego postępowania prejudycjalnego?

[...] [kwestie proceduralne związane z prawem krajowym]

Uzasadnienie:

1. Okoliczności faktyczne

Skarżąca jest spółką handlową utworzoną przez obywateli państw członkowskich innych niż Węgry.

Skarżącej przysługiwały prawa użytkowania następujących nieruchomości: Jánosháza (Węgry), numery ewidencyjne 0168/2, 0184/24, 0224/1, 0134/15 i 0238/2; Duka (Węgry), numery ewidencyjne 010/9 i 0241/2.

Prawa użytkowania skarżącej do wspomnianych nieruchomości zostały wykreślone z księgi wieczystej na podstawie § 108 ust. 1 a mezőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény (ustawy nr CCXII z 2013 r. wprowadzającej przepisy różne i przepisy przejściowe w związku z ustawą nr CXXII z 2013 r. o sprzedaży gruntów rolnych i leśnych, zwanej dalej „ustawą z 2013 r. w sprawie przepisów przejściowych”) oraz § 94 ust. 5 az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (ustawy nr CXLI z 1997 r. o księgach wieczystych, zwanej dalej „ustawą o księgach wieczystych”).

Skarżąca nie odwołała się od zniesienia jej praw użytkowania.

Wyrokiem z dnia 6 marca 2018 r., [SEGRO i Horváth] (sprawy połączone C-52/16 i C-113/16) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej [zwany dalej „Trybunałem”] orzekł, że art. 63 TFUE stoi na przeszkodzie obowiązywaniu uregulowania krajowego takiego jak to rozpatrywane w postępowaniach głównych, na mocy którego prawa użytkowania wcześniej ustanowione na gruntach rolnych i przysługujące osobom, które nie są bliskimi krewnymi właściciela tych gruntów, wygasają z mocy prawa i w konsekwencji zostają wykreślone z ksiąg wieczystych.

Skarżąca złożyła w związku z tym wniosek do Vas Megyei Kormányhivatal Celldömölki Járási Hivatala (urzędu rejonowego w Celldömölk, należącego do oddziału administracji rządowej komitatu Vas, Węgry, zwanego dalej „organem administracyjnym pierwszej instancji”) o dokonanie ponownego wpisu jej praw użytkowania do wspomnianych nieruchomości.

Decyzją [...] z dnia 17 maja 2019 r. organ administracyjny pierwszej instancji oddalił wniosek skarżący, powołując się na § 108 ust. 1 ustawy z 2013 r. o przepisach przejściowych i § 37 ust. 1 a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény ustawy nr CXXII. törvény (ustawy nr CXXII z 2013 r. o czynnościach prawnych dotyczących gruntów rolnych i leśnych; zwanej dalej „ustawą z 2013 r. o gruntach rolnych”).

Skarżąca wniosła odwołanie w trybie administracyjnym, a strona przeciwna decyzją [...] z dnia 5 sierpnia 2019 r. utrzymała w mocy decyzję [...] organu administracyjnego pierwszej instancji. W uzasadnieniu strona przeciwna powołała się na § 108 ust. 1 ustawy z 2013 r. o przepisach przejściowych oraz na § 94 ust. 5 ustawy o księgach wieczystych. Wskazała, że wniosek o ponowny wpis jest niedopuszczalny, ponieważ § 108 ust. 1 ustawy z 2013 r. o przepisach przejściowych i § 37 ust. 1 ustawy z 2013 r. o gruntach rolnych nadal obowiązują. Jej zdaniem wyrok wydany przez Trybunał w sprawach połączonych C-52/16 i C-113/16 został wydany w konkretnych przypadkach i może mieć zastosowanie jedynie do spraw, których dotyczyły wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Przemawia za tym również § 108 ust. 4 i 5 ustawy z 2013 r. o przepisach przejściowych. Ponadto strona przeciwna wskazała, że w wyroku wydanym przez Trybunał w sprawie C-235/17 nie rozstrzygnięto w przedmiocie ponownego wpisu zniesionych praw użytkowania, tylko w przedmiocie rekompensaty finansowej. Strona przeciwna wywnioskowała z tego, że nie ma prawa, ani na wniosek stron, ani z urzędu, dokonać ponownego wpisu uprzednio wykreślonych praw użytkowania.

Skarżąca wniosła skargę sądowoadministracyjną od decyzji wydanej w drugiej instancji przez stronę przeciwną.

Strona przeciwna wnosi o oddalenie skargi w postępowaniu sądowoadministracyjnym.

2. Prawo Unii

Artykuł 63 ust. 1 TFUE

„W ramach postanowień niniejszego rozdziału zakazane są wszelkie ograniczenia w przepływie kapitału między państwami członkowskimi oraz między państwami członkowskimi a państwami trzecimi”.

Artykuł 267 TFUE

„Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest właściwy do orzekania w trybie prejudycjalnym:

a) o wykładni Traktatów;

b) o ważności i wykładni aktów przyjętych przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii;

W przypadku gdy pytanie z tym związane jest podniesione przed sądem jednego z państw członkowskich, sąd ten może, jeśli uzna, że decyzja w tej kwestii jest niezbędna do wydania wyroku, zwrócić się do Trybunału z wnioskiem o rozpatrzenie tego pytania.

W przypadku gdy takie pytanie jest podniesione w sprawie zawisłej przed sądem krajowym, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego, sąd ten jest zobowiązany wnieść sprawę do Trybunału.

Jeżeli takie pytanie jest podniesione w sprawie zawisłej przed sądem krajowym dotyczącej osoby pozbawionej wolności, Trybunał stanowi w jak najkrótszym terminie”.

Artykuł 91 regulaminu postępowania przed Trybunałem

„Wyrok wiąże od dnia jego ogłoszenia”.

3. Uregulowania krajowe

Paragraf 108 ust. 1 ustawy z 2013 r. o przepisach przejściowych:

„W dniu 1 maja 2014 r. wygasają z mocy ustawy prawa użytkowania i używania istniejące w dniu 30 kwietnia 2014 r. ustanowione w drodze umownej pomiędzy osobami niebędącymi bliskimi krewnymi zarówno na czas nieokreślony, jak i na czas określony wygasający po dniu 30 kwietnia 2014 r.”.

Paragraf 37 ust. 1 ustawy z 2013 r. o gruntach rolnych:

„Ustanowienie w drodze umowy praw użytkowania lub używania jest nieważne, chyba że umowa ustanawia takie prawo na rzecz bliskiego krewnego”.

4. Uzasadnienie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

4.1 Okoliczności poprzedzające wystąpienie z wnioskiem i wyroki Trybunału

Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (sąd administracyjny i pracy w Szombathely, Węgry) zwrócił się do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w przedmiocie § 108 ust. 1 ustawy z 2013 r. o przepisach przejściowych oraz § 94 ust. 5 ustawy o księgach wieczystych.

W wyroku w sprawach połączonych C-52/16 i C-113/16 Trybunał orzekł, że art. 63 TFUE należy interpretować w ten sposób, iż stoi on na przeszkodzie

obowiązaniu uregulowania krajowego takiego jak to rozpatrywane w postępowaniach głównych, na mocy którego prawa użytkownika wcześniej ustanowione na gruntach rolnych i przysługujące osobom, które nie są bliskimi krewnymi właściciela tych gruntów, wygasają z mocy prawa i w konsekwencji zostają wykreślone z ksiąg wieczystych.

Na podstawie tego wyroku Trybunału sądy węgierskie uchyliły w postępowaniach zawieszonych ze względu na wspomniane odesłanie prejudycjalne decyzje administracyjne nakazujące wykreślenie praw użytkownika.

W odniesieniu do wskazanych przepisów krajowych zostało również wszczęte postępowanie o uchybienie zobowiązaniom przeciwko Węgrom, w którym zapadł wyrok Trybunału z dnia 21 maja 2019 r. w sprawie C-235/17. W wyroku tym stwierdzono, że Węgry nie wykazały tego, iż zniesienie praw użytkownika posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez obywateli państw członkowskich innych niż Węgry, którego dokonuje kwestionowane uregulowanie, ma na celu zagwarantowanie realizacji celów interesu ogólnego uznanych w orzecznictwie Trybunału lub wymienionych w art. 65 ust. 1 lit. b) TFUE, ani tego, że to zniesienie jest właściwe i spójne lub też ograniczone do środków koniecznych dla osiągnięcia tych celów. Ponadto takie zniesienie nie jest zgodne z art. 17 ust. 1 [Karty praw podstawowych Unii Europejskiej; zwanej dalej „kartą praw podstawowych”]. W konsekwencji ograniczenia w swobodnym przepływie kapitału wynikające tym samym z pozbawienia mienia nabytego z pomocą kapitału korzystającego z ochrony ustanowionej w art. 63 TFUE nie mogą być uzasadnione. W tych okolicznościach należy stwierdzić, że przyjmując zaskarżone przepisy i znosząc w ten sposób *ex lege* ustanowione wcześniej prawa użytkownika gruntów rolnych i leśnych położonych na Węgrzech, które posiadają bezpośrednio lub pośrednio obywatele innych państw członkowskich, Węgry uchybiły zobowiązaniom, które spoczywają na nich na mocy art. 63 TFUE w związku z art. 17 karty praw podstawowych.

4.2 Aktualnie obowiązujące uregulowania węgierskie

Po wydaniu przez Trybunał przytoczonych wyroków § 108 ust. 1 ustawy z 2013 r. o przepisach przejściowych wciąż pozostaje w mocy.

Prawodawca dodał do niego dwa nowe ustępy.

Zgodnie z § 108 ust. 4 ustawy z 2013 r. o przepisach przejściowych, jeżeli w następstwie orzeczenia sądowego należy przywrócić prawo wygasłe na podstawie ust. 1, lecz ze względu na wadę formalną lub materialną prawo to nie powinno być wpisane zgodnie z przepisami obowiązującymi w chwili jego pierwotnego wpisu, organ prowadzący księgi wieczyste powiadamia prokuraturę i zawieszają postępowanie do czasu zakończenia dochodzenia prowadzonego przez prokuraturę i następującego po nim postępowania sądowego.

Zgodnie z § 108 ust. 5 ustawy z 2013 r. o przepisach przejściowych stwierdza się istnienie wady w rozumieniu ust. 4, jeżeli:

- a) właściciel prawa do używania jest osobą prawną;
- b) prawo użytkowania lub prawo do używania zostały wpisane do księgi wieczystej po dniu 31 grudnia 2001 r. na rzecz uprawnionego będącego osobą prawną lub osobą fizyczną nieposiadającą obywatelstwa węgierskiego;
- c) w chwili składania wniosku o wpis prawa użytkowania lub prawa do używania nabycie prawa wymagało zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami wydania świadectwa lub zezwolenia przez inny organ, a zainteresowany go nie przedstawił.

4.3. Orzeczenie Alkotmánybíróság (trybunału konstytucyjnego, Węgry) nr 25/2015 z dnia 21 lipca i jego skutki

Alkotmánybíróság orzekł postanowieniem nr 25/2015 z dnia 21 lipca w przedmiocie § 108 ust. 1 ustawy z 2013 r. o przepisach przejściowych. W sentencji tego orzeczenia stwierdził on, że węgierska ustawa zasadnicza została naruszona z tego względu, że w odniesieniu do praw użytkowania i praw używania utraconych w wyniku zastosowania § 108 ustawy z 2013 r. o przepisach przejściowych ustawodawca nie przyjął szczególnych przepisów przewidujących odszkodowanie za nadzwyczajne straty finansowe, którego nie można dochodzić w ramach rozliczenia pomiędzy stronami umowy, lecz które dotyczą ważnej umowy. Alkotmánybíróság wezwał ustawodawcę do usunięcia tego braku, sprzecznego z ustawą zasadniczą, przed dniem 1 grudnia 2015 r.

Na dzień dzisiejszy nie zostały przyjęte przepisy prawa zmieniające tę sytuację, uznaną przez Alkotmánybíróság za sprzeczną z ustawą zasadniczą, które by przewidywały w szczególności rekompensatę na rzecz osób uprawnionych z tytułu praw użytkowania i używania.

W odniesieniu do osób fizycznych i prawnych takich jak skarżąca oznacza to, po pierwsze, że organy węgierskie, powołując się na § 108 ust. 1 ustawy z 2013 r. o przepisach przejściowych, nie dopuszczają wniosków o ponowne wpisanie praw użytkowania i praw do używania, a po drugie, że w braku przepisów przewidujących rekompensatę finansową za zniesienie tych praw, nie jest możliwe ustalenie kwoty tytułem odszkodowania pozwalającej na naprawienie szkody majątkowej.

Podobnie, w wyroku wydanym w sprawie C-235/17 Trybunał orzekł, że pozbawienie własności dokonane kwestionowanym uregulowaniem nie jest uzasadnione żadnymi względami użyteczności publicznej ani też nie jest połączone z systemem zapłaty słusznego odszkodowania we właściwym czasie. W związku z tym rzezone uregulowanie narusza prawo własności zagwarantowane w art. 17 ust. 1 karty praw podstawowych (pkt 129).

4.4. Różnice w stanie faktycznym

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw niniejszego sporu różnią się od okoliczności leżących u podstaw spraw połączonych C-52/16 i C-113/16, rozstrzygniętych przez Trybunał, ponieważ skarżąca w niniejszym sporze nie odwołała się od decyzji administracyjnych znoszących jej prawo użytkowania, podczas gdy w przytoczonych postępowaniach prejudycjalnych skarżący odwoływali się od decyzji administracyjnych znoszących ich prawa użytkowania.

W niniejszej sprawie skarżąca wniosła, w następstwie wydania przez Trybunał wyroku w sprawach połączonych C-52/16 i C-113/16, o ponowne wpisanie jej prawa użytkowania, które zostało zniesione, ze względu na to, że Trybunał orzekł, iż węgierskie uregulowanie w tym zakresie jest niezgodne z prawem Unii. Skarżąca nie uzyskała również żadnego odszkodowania finansowego za zniesienie jej prawa użytkowania, ponieważ nie wydano odpowiednich przepisów.

W konsekwencji, biorąc pod uwagę fakt, że uregulowanie węgierskie jest sprzeczne z prawem Unii i że nie otrzymała rekompensaty, skarżące pozostała jedynie możliwość złożenia wniosku o ponowne wpisanie jej prawa użytkowania, które zostało zniesione.

Strona przeciwna podnosi jednak, że wykreślenie prawa użytkowania zostało dokonane prawidłowo zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami oraz że § 108 ust. 1 ustawy z 2013 r. o przepisach przejściowych – która nadal obowiązuje – uniemożliwia ponowny wpis.

4.5. Skutki erga omnes i skutki w czasie orzeczeń prejudycjalnych

Pierwsza kwestia z zakresu pytania prejudycjalnego dotyczy ogólnych skutków wiążących orzeczeń prejudycjalnych, czyli ich skutków erga omnes.

W wyroku z dnia 27 marca 1963 r., *Da Costa i in.* (sprawy połączone od 28/62 do 30/62, Rec. s. 75), Trybunał orzekł, że „o ile art. 177 ostatni akapit zobowiązuje wszystkie bez ograniczeń sądy krajowe, których orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego, do zwrócenia się do Trybunału z każdym podniesionym przed nimi pytaniem dotyczącym wykładni, powaga orzecznictwa wypracowanego już przez Trybunał na mocy art. 177 może jednak pozbawić ten obowiązek prawnie istotnej przyczyny, a tym samym jego istoty; jest tak w szczególności w przypadku, gdy podniesiona kwestia jest co do istoty identyczna z kwestią, w której przedmiocie wydano już orzeczenie w trybie prejudycjalnym w podobnej sprawie”.

W wyroku z dnia 6 października 1982 r., *CILFIT i in.* (283/81) Trybunał, powołując się na przytoczony wyrok *Da Costa i in.*, wyjaśnił, że „taki sam skutek, jeśli chodzi o granice obowiązku wyrażonego w art. 177 akapit trzeci, może wynikać z utrwalonego orzecznictwa Trybunału rozstrzygającego sporną kwestię

prawną – niezależnie od rodzaju postępowań, które dały początek temu orzecznictwu – nawet jeśli sporne pytania nie są całkowicie identyczne”.

Wreszcie, Trybunał orzekł w wyroku CILFIT i in., że sąd, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego, jest zobowiązany – w przypadku gdy powstaje przed nim pytanie dotyczące prawa wspólnotowego – do spełnienia swojego obowiązku przedłożenia pytania, chyba że stwierdził on, że podniesione pytanie nie jest istotne dla sprawy lub że dany przepis prawa wspólnotowego stanowił już przedmiot wykładni przez Trybunał, lub że prawidłowe stosowanie prawa wspólnotowego jest tak oczywiste, że nie pozostawia ono miejsca na jakiegokolwiek racjonalne wątpliwości; istnienie takiej ewentualności należy oceniać z uwzględnieniem cech charakterystycznych prawa wspólnotowego i szczególnych trudności, jakie sprawia jego wykładnia, oraz niebezpieczeństwa rozbieżności w orzecznictwie wewnątrz Wspólnoty.

Jeśli chodzi o problem dotyczący skutków w czasie, zgodnie z orzecznictwem Trybunału zwykle orzeczenia prejudycjalne dotyczące wykładni wywołują skutki *ex tunc*, czyli skutki retroaktywne. Oznacza to w istocie, że uregulowanie wspólnotowe powinno być stosowane zgodnie ze swoją wykładnią od chwili swego wejścia w życie. W wyroku [66/79, 127/79 i 128/79] Trybunał wskazał w odniesieniu do wykładni z mocą wsteczną, że wykładnia przepisu prawa wspólnotowego dokonana przez Trybunał wyjaśnia i dookreśla, tam, gdzie jest to niezbędne, znaczenie oraz zakres tego przepisu zgodnie z tym, jak powinien lub powinien być rozumiany i stosowany od chwili swego wejścia w życie. Wynika z tego, że sąd może i powinien zastosować zinterpretowany w ten sposób przepis nawet do stosunków prawnych powstałych przed wydaniem wyroku w sprawie wniosku o dokonanie wykładni.

Legfelsőbb Bíróság (sąd najwyższy, Węgry) wypowiedział się w przedmiocie tych problemów w swym orzeczeniu sądownoadministracyjnym ustanawiającym zasadę prawną nr 1815/2008 dotyczącym opłaty rejestracyjnej. Zgodnie z okolicznościami faktycznymi organ administracyjny ustalił skarżącemu wysokość opłaty rejestracyjnej, nie uwzględniając jego argumentu, zgodnie z którym Trybunał orzekł, że kwota węgierskiej opłaty rejestracyjnej narusza prawo Unii. Sąd pierwszej instancji oddalił skargę na tej podstawie, że organ administracyjny działał w toku postępowania administracyjnego zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Zdaniem Legfelsőbb Bíróság sądy węgierskie nie mogą zignorować orzecznictwa Trybunału. Przypomniął on, że Trybunał wydał orzeczenia dotyczące zasad prawnych w przedmiocie związku między prawem wspólnotowym a prawem krajowym, na które powoływał się również skarżący, zaś sam Legfelsőbb Bíróság przytaczał w swym wyroku najważniejsze z nich.

Legfelsőbb Bíróság wskazał, że w istocie, zdaniem sądu pierwszej instancji, strona przeciwna w postępowaniu wydała decyzję zgodnie z przepisami obowiązującymi w tamtym czasie, przez co powstało pytanie o wiążące skutki

i skutki w czasie prawa wspólnotowego i wyroków Trybunału. Co się tyczy ogólnych skutków wiążących (skutki erga omnes) orzeczeń prejudycjalnych, stanowisko nie było jednolite, ponieważ Trybunał nie wypowiedział się jeszcze jasno w tym względzie. Jednakże z orzecznictwa można było wywnioskować, że ma ono zastosowanie do wszystkich i ma ono wiążące skutki. Przemawiało za tym stanowisko wyrażone w sprawach *Da Costa i in.* [od 28/62 do 30/62] i *CILFIT i in.* [283/81], zgodnie z którym w istocie orzeczenia prejudycjalne mają moc normatywną pozwalającą na wywołanie skutków prawnych również w innych sprawach, zważywszy, że obowiązek wystąpienia z pytaniem prejudycjalnym jest w danym przypadku pozbawiony celu, a nawet pozbawiony swej istoty, jeżeli podniesione pytanie jest merytorycznie identyczne z pytaniem, które było już przedmiotem orzeczenia prejudycjalnego w podobnej sprawie. Legfelsőbb Bíróság zauważył, że rozważania te mają znaczenie dla sprawy, ponieważ Trybunał wypowiedział się w dwóch [sprawach połączonych] (C-290/05 i C-333/05) w przedmiocie zgodności węgierskiej opłaty rejestracyjnej z prawem wspólnotowym.

W odniesieniu do skutków w czasie Legfelsőbb Bíróság wyjaśnił, że w chwili wydania przez sąd pierwszej instancji wyroku Trybunał wydał już wyrok w sprawie dotyczącej węgierskiej opłaty rejestracyjnej, w związku z czym treść tego ostatniego wyroku nie powinna być zostać pominięta z tego powodu, że nie został on jeszcze wydany w chwili wydania orzeczenia przez stronę przeciwną.

Zgodnie bowiem z zasadą prawną sformułowaną przez Trybunał sama strona przeciwna powinna była dokonać wykładni związku między węgierską opłatą rejestracyjną a prawem wspólnotowym w taki sam sposób jak ten ustanowiony przez Trybunał w [sprawach połączonych C-290/05 i C-333/05]. Ze względu na skutki *ex tunc* decyzja strony przeciwnej była już niezgodna z prawem w świetle przepisów obowiązujących w chwili jej wydania, ponieważ pewna część tego uregulowania (kwota opłaty rejestracyjnej) naruszała prawo wspólnotowe.

W konsekwencji sąd pierwszej instancji powinien był również zastosować w zawisłej przed nim sprawie rozważania przedstawione przez Trybunał w [sprawach połączonych C-290/05 i C-333/05] i nie powinien był pominąć tego wyroku na tej podstawie, że skarżący mógłby domagać się różnicy podatku w ramach odrębnego postępowania.

4.6. Problemy związane z niniejszym postępowaniem sądowym

W trakcie postępowania poprzedzającego wniesienie skargi zarówno strona przeciwna, jak i organ administracyjny pierwszej instancji były świadome treści wyroku wydanego przez Trybunał w sprawach połączonych C-52/16 i C-113/16, zgodnie z którym § 108 ust. 1 ustawy z 2013 r. o przepisach przejściowych narusza prawo Unii. Zatem w przeciwieństwie do tego, co miało miejsce w sprawie zawisłej przed Legfelsőbb Bíróság, orzeczenie prejudycjalne stwierdzające niezgodność krajowego przepisu z prawem Unii było już znane w toku postępowania administracyjnego.

Różnice między okolicznościami faktycznymi budzą wątpliwości. Z okoliczności faktycznych rozpatrywanych w wyroku w sprawach połączonych C-52/16 i C-113/16 wynika bowiem, że skarżące wniosły skargę do sądu na decyzje administracyjne znoszące ich prawa użytkowania i prawo do używania. Natomiast stan faktyczny niniejszej sprawy różni się od tamtego stanu faktycznego w zakresie, w jakim skarżąca nie wniosła żadnej skargi na decyzje administracyjne znoszące jej prawa użytkowania, tylko, w następstwie wyroku wydanego przez Trybunał w sprawach połączonych C-52/16 i C-113/16, wniosła o ponowny wpis swoich praw użytkowania, zważywszy na fakt, że § 108 ust. 1 ustawy z 2013 r. o przepisach przejściowych jest niezgodny z prawem Unii. Strona przeciwna oddaliła wniosek skarżącej.

Zgodnie z wyrokiem *Da Costa i in.* sąd rozpatrujący sprawę w ostatniej instancji nie ma obowiązku występować z odesłaniem prejudycjalnym, w przypadku gdy orzecznictwo dotyczące wykładni wypracowane przez Trybunał na podstawie art. 177 [uwaga tłumacza: obecnie art. 267 TFUE] pozbawia ten obowiązek jego prawnie istotnej przyczyny; ma to miejsce w szczególności gdy podniesiona kwestia jest co do istoty identyczna z kwestią, w której przedmiocie wydano już orzeczenie w trybie prejudycjalnym w podobnej sprawie.

Zgodnie z wyrokiem w sprawie *CILFIT i in.* taki sam skutek może wynikać z utrwalonego orzecznictwa Trybunału rozstrzygającego sporną kwestię prawną – niezależnie od rodzaju postępowań, które dały początek temu orzecznictwu – nawet jeśli sporne pytania nie są całkowicie identyczne.

Kierunek wyznaczony wskazanymi orzeczeniami Trybunału podpowiada odpowiedź, zgodnie z którą orzeczenie wydane w ramach postępowania prejudycjalnego wszczętego w ramach określonej sprawy znajduje zastosowanie w późniejszym postępowaniu przed sądem krajowym, nawet jeśli przedstawiona kwestia nie jest ściśle identyczna z poprzednią, lub gdy te dwie kwestie są zgodne jedynie co do istoty.

Co się tyczy niniejszej sprawy, Trybunał jasno orzekł w wyroku w sprawach połączonych C-52/16 i C-113/16, że § 108 ust. 1 ustawy z 2013 r. o przepisach przejściowych, na który powołuje się strona przeciwna, jest sprzeczny z prawem Unii. W ocenie sądu odsyłającego to samo można stwierdzić w niniejszej sprawie, a więc pytanie prejudycjalne nie dotyczy tej kwestii, lecz tego, czy w przypadku okoliczności faktycznych, które nie są całkowicie identyczne, sąd krajowy może odstąpić od stosowania przepisu prawa krajowego, który – jak orzekł Trybunał we wcześniejszym orzeczeniu – narusza prawo Unii. Stan faktyczny obu spraw różni się zatem, ale mający zastosowanie przepis prawa jest identyczny.

Powstaje również pytanie, czy sąd rozpoznający niniejszą sprawę, nie stosując § 108 ust. 1 ustawy z 2013 r. o przepisach przejściowych, ponieważ narusza on prawo Unii, może zobowiązać stronę przeciwną do przeprowadzenia w sprawie skarżącej postępowania w sprawie ponownego wpisu, w którym strona przeciwna

mogłaby zastosować § 108 ust. 4 i 5 ustawy z 2013 r. o przepisach przejściowych, które w międzyczasie weszły w życie.

[...] [kwestie proceduralne związane z prawem krajowym]

Győr, dnia 6 marca 2020 r.

[...] [podpisy]

DOKUMENT ROBOCZY